NN 75/2021 (2.7.2021.), Pravilnik o plaćanju dijela premije u obliku neopozive obveze plaćanja i o poduzimanju mjera za smanjenje rizika nastupa osiguranog slučaja

MINISTARSTVO FINANCIJA

1421

Na temelju članka 14. stavka 9., članka 17. stavka 10. i članka 24. stavka 3. Zakona o sustavu osiguranja depozita (»Narodne novine«, broj 146/20.) ministar financija donosi

PRAVILNIK

O PLAĆANJU DIJELA PREMIJE U OBLIKU NEOPOZIVE OBVEZE PLAĆANJA I O PODUZIMANJU MJERA ZA SMANJENJE RIZIKA NASTUPA OSIGURANOG SLUČAJA

I. OPĆE ODREDBE

Predmet i područje primjene

Članak 1.

(1) Ovim Pravilnikom detaljnije se propisuje:

1. sadržaj zahtjeva kojega kreditna institucija može podnijeti Hrvatskoj agenciji za osiguranje depozita (u daljnjem tekstu: Agencija) radi plaćanja dijela premije za osigurane depozite u obliku neopozivih obveza plaćanja i zahtjeva kojega kreditna institucija može podnijeti Agenciji radi povećanja solventnosti i likvidnosti

2. plaćanje dijela premije za osigurane depozite u obliku neopozive obveze plaćanja

3. razrada mjera za smanjenje rizika nastupa osiguranog slučaja, potrebna dokumentacija i obvezan sadržaj plana restrukturiranja kreditne institucije koja posluje s poteškoćama

4. primjena načela najmanjeg troška sukladno članku 24. stavku 3. Zakona o sustavu osiguranja depozita (u daljnjem tekstu: Zakon).

(2) Ovaj Pravilnik primjenjuju se na sve kreditne institucije i podružnice tih kreditnih institucija koje su uključene u sustav osiguranja depozita u Republici Hrvatskoj sukladno članku 10. Zakona.

(3) Sukladno članku 14. stavku 3. Zakona, Agencija može odobriti plaćanje dijela premije za osigurane depozite u obliku neopozive obveze plaćanja. Ukupni udio neopozivih obveza plaćanja ne smije premašiti 30 % ukupnih sredstava Fonda osiguranja depozita.

Usklađenost s propisima Europske unije

Članak 2.

Ovaj Pravilnik sadrži odredbe koje su u skladu sa Smjernicama o obvezama plaćanja na temelju Direktive 2014/49/EU o sustavima osiguranja depozita Europskog nadzornog tijela za bankarstvo (EBA/GL/2015/09) od 11. rujna 2015. (u daljnjem tekstu: Smjernice EBA).

Pojmovi

Članak 3.

Pojedini pojmovi u smislu ovog Pravilnika imaju sljedeće značenje:

1. *»neopoziva obveza plaćanja«* je financijska obveza kreditne institucije prema Agenciji po osnovi premije za osigurane depozite koja je u potpunosti osigurana instrumentima financijskog osiguranja koji nisu opterećeni pravima u korist treće strane, nisu založeni za osiguranje druge, već postojeće, obveze prema Agenciji te Agencija njima u bilo kojem trenutku može raspolagati

2. *»instrument financijskog osiguranja«* je financijski instrument i novčana sredstva

3. *»financijski instrument«* je blagajnički zapisi Hrvatske narodne banke, vrijednosni papiri Ministarstva financija, obveznice za koje je Republika Hrvatska zakonom preuzela obvezu da ih amortizira ili za koje garantira i ostali instrumenti osiguranja koje Hrvatska narodna banka ocjenjuje prihvatljivima sukladno odluci kojom se propisuju uvjeti za odobravanje kratkoročnih kredita za likvidnost

4. »novčana sredstva« je novčano potraživanje po računu ili depozit u bilo kojoj valuti, osim gotovog novca

5. *»ugovor o plaćanju dijela premije za osigurane depozite u obliku neopozive obveze plaćanja«* je ugovor koji sklapaju Agencija i kreditna institucija, a kojim se uređuje podmirenje dijela obveze kreditne institucije po osnovi premije za osigurane depozite u obliku neopozive obveze plaćanja

6. *»iznos neopozive obveze plaćanja«* znači novčani iznos obveze i udio te obveze u ukupnoj obvezi kreditne institucije po osnovi premije za osigurane depozite, koji se kreditna institucija obvezuje osigurati u obliku neopozive obveze plaćanja, a sukladno ugovoru o plaćanju dijela premije za osigurane depozite u obliku neopozive obveze plaćanja

7. *»ugovor o financijskom osiguranju«* je ugovor kojim se kreditna institucija obvezuje da će, radi osiguranja ispunjenja svoje obveze po osnovi premije za osigurane depozite u obliku neopozive obveze plaćanja, prenijeti na Agenciju instrument financijskog osiguranja ili će na instrumentu financijskog osiguranja u korist Agencije zasnovati založno pravo

8. *»ugovor o financijskom osiguranju prijenosom instrumenata financijskog osiguranja«* je ugovor o financijskom osiguranju kojim se kreditna institucija obvezuje da će neopozivu obvezu plaćanja osigurati prijenosom prava iz instrumenta financijskog osiguranja na Agenciju, a to podrazumijeva i ugovor o povratnoj kupnji

9. *»ugovor o financijskom osiguranju zasnivanjem založnog prava«* je ugovor o financijskom osiguranju kojim se kreditna institucija obvezuje prenijeti pravo korištenja i raspolaganja iz instrumenta financijskog osiguranja na Agenciju pri čemu prava iz instrumenta financijskog osiguranja ne prelaze s kreditne institucije na Agenciju

10. *»prijevremeno dospijeće«* znači slučaj koji za sobom povlači ubrzavanje plaćanja iznosa neopozive obveze plaćanja koja time odmah dospijeva. Agencija je ovlaštena unovčiti instrument financijskog osiguranja koji je pružila kreditna institucija prodajom ili zapljenom bez potrebe za prethodnom obavijesti ili odobrenjem

11. *»središnji depozitorij«* je središnji upisnik nematerijaliziranih vrijednosnih papira u koji se upisuju prava iz nematerijaliziranih vrijednosnih papira, imatelji tih prava i prava trećih osoba na vrijednosnim papirima sukladno zakonu kojim se uređuje tržište kapitala

12. *»kreditna institucija koja posluje s poteškoćama«* je kreditna institucija koja više ne ispunjava minimalne kapitalne zahtjeve iz Uredbe (EU) br. 575/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o bonitetnim zahtjevima za kreditne institucije i investicijska društva i o izmjeni Uredbe (EU) br. 648/2012 (Tekst značajan za EGP) (SL L 176, 27. 6. 2013., u daljnjem tekstu: Uredba (EU) br. 575/2013) ili dodatne kapitalne zahtjeve koje Hrvatska narodna banka nalaže temeljem zakona kojim se uređuje poslovanje kreditnih institucija

13. *»relevantni instrumenti kapitala«* za potrebe ovoga Pravilnika su instrumenti dodatnog osnovnog kapitala i instrumenti dopunskog kapitala

14. *»pravni okvir Europske unije za državne potpore«* je članak 107. i članak 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije i akti doneseni temeljem tih članaka kojima se uređuje sustav kontrole državnih potpora u Europskoj uniji

15. *»pravila kojima se uređuju državne potpore financijskom sektoru u Europskoj uniji«* su komunikacije o kriznim situacijama Europske komisije, kojima se osigurava sveobuhvatan okvir za dodjelu državnih potpora financijskom sektoru u državama članicama Europske unije, a osobito:

a) Komunikacija Komisije o primjeni pravila o državnim potporama za poticajne mjere u korist banaka u kontekstu financijske krize počevši od 1. kolovoza 2013. (»Komunikacija o bankarstvu«) (Tekst značajan za EGP) (SL C 216, 30. 7. 2013.)

b) Komunikacija Komisije o primjeni, počevši od 1. siječnja 2012. godine, pravila o državnim potporama na poticajne mjere u korist banaka u kontekstu financijske krize (»Komunikacija o produljenju iz 2011.«) (Tekst značajan za EGP) (SL C 356, 6. 12. 2011.)

c) Komunikacija Komisije o primjeni, počevši od 1. siječnja 2011. godine, pravila o državnim potporama za poticajne mjere u korist banaka u kontekstu financijske krize (»Komunikacija o produljenju iz 2010.«) (Tekst značajan za EGP) (SL C 329, 7. 12. 2010.)

d) Komunikacija Komisije o povratu održivosti i ocjeni mjera restrukturiranja financijskog sektora u trenutačnoj krizi prema pravilima o državnim potporama (»Komunikacija o restrukturiranju«) (Tekst značajan za EGP) (SL C 195, 19. 8. 2009.)

e) Komunikacija Komisije o postupanju s imovinom umanjene vrijednosti u financijskom sektoru Zajednice (»Komunikacija o postupanju s imovinom umanjene vrijednosti«) (SL C 72, 26. 3. 2009.) i

f) Komunikacija Komisije o rekapitalizaciji financijskih institucija u trenutačnoj financijskoj krizi: ograničenje potpora na najmanju potrebnu mjeru i mehanizmi osiguranja protiv pretjeranih narušavanja tržišnog natjecanja (»Komunikacija o rekapitalizaciji«) (Tekst značajan za EGP) (SL C 10, 15. 1. 2009.).

II. PLAĆANJE DIJELA PREMIJE U OBLIKU NEOPOZIVE OBVEZE PLAĆANJA

Zahtjev za plaćanje dijela premije za osigurane depozite u obliku neopozive obveze plaćanja

Članak 4.

(1) Kreditna institucija može podnijeti zahtjev za plaćanje dijela premije za osigurane depozite u obliku neopozive obveze plaćanja.

(2) Kreditna institucija podnosi zahtjev iz stavka 1. ovoga članka Agenciji u roku od 30 dana prije kraja tromjesečja za koje se premija za osigurane depozite obračunava, na obrascu Zahtjev za plaćanje dijela premije za osigurane depozite u obliku neopozive obveze plaćanja, propisanom u Prilogu 1. koji je sastavni dio ovoga Pravilnika.

(3) Kreditna institucija je dužna, uz zahtjev, Agenciji dostaviti dokaz o vlasništvu nad instrumentima financijskog osiguranja koje nudi za osiguranje neopozive obveze plaćanja i o mogućnosti zaloga istih u korist Agencije.

(4) Agencija može zatražiti od kreditne institucije nadopunu zahtjeva i dostavu dodatnih dokumenata, podataka i informacija koje su potrebne za odlučivanje o zahtjevu.

(5) Agencija je dužna odluku o odbijanju ili prihvaćanju zahtjeva donijeti najkasnije u roku od 15 dana od dana zaprimanja urednog zahtjeva i o tome bez odgode obavijestiti kreditnu instituciju.

(6) Agencija može odbiti zahtjev ako ocijeni da zahtjev nije osnovan, da ponuđeni instrumenti financijskog osiguranja nisu prihvatljivi ili da postoje druge okolnosti zbog kojih se zahtjev ne može prihvatiti.

(7) Ako Agencija prihvati zahtjev iz stavka 1. ovoga članka, iznos neopozive obveze plaćanja ne može biti veći od 30 % ukupne obveze te kreditne institucije po osnovi premije za osigurane depozite za navedeno tromjesečje.

Ugovor o plaćanju dijela premije za osigurane depozite u obliku neopozive obveze plaćanja

Članak 5.

(1) Na temelju prihvaćenog zahtjeva, Agencija s kreditnom institucijom sklapa Ugovor o plaćanju dijela premije za osigurane depozite u obliku neopozive obveze plaćanja (u daljnjem tekstu: Ugovor).

(2) Ugovor mora sadržavati sljedeće:

1. iznos ukupne obveze kreditne institucije po osnovi premije za osigurane depozite za navedeno tromjesečje

2. iznos neopozive obveze plaćanja

3. popis, vrstu i vrijednost instrumenta financijskog osiguranja kojim se osigurava neopoziva obveza plaćanja. Kao vrijednost financijskog instrumenta uzima se zadnja cijena postignuta za financijski instrument na dan koji prethodi danu sklapanja Ugovora. Ako na taj dan nije bilo trgovanja predmetnim financijskim instrumentom kao referentna cijena uzima se zadnja postignuta cijena

4. rok u kojem kreditna institucija mora podmiriti neopozivu obvezu plaćanja uplatom novčanog iznosa, a koji ne može biti duži od 12 mjeseci

5. odredbu kojom se kreditna institucija obvezuje neopozivu obvezu plaćanja izvršiti uplatom novčanog iznosa u bilo kojem trenutku, na poziv Agencije, bez odgađanja, a najkasnije u roku dva radna dana od dana primitka zahtjeva Agencije. Rok plaćanja se može skratiti na jedan radni dan ako Hrvatska narodna banka primjenjuje supervizorske mjere u fazi rane intervencije sukladno zakonu kojim se uređuje poslovanje kreditnih institucija ili ako Hrvatska narodna banka kao sanacijsko tijelo primjenjuje mjere za upravljanje krizom sukladno zakonu kojim se uređuje sanacija kreditnih institucija i investicijskih društava

6. obvezu Agencije da poziv kreditnoj instituciji na plaćanje novčanog iznosa neopozive obveze plaćanja iz točke 5. ovoga stavka dostavi na način i u obliku čiji primitak kreditna institucija može potvrditi

7. odredbu da u slučaju kada ukupni udio neopozivih obveza plaćanja svih kreditnih institucija premaši 30 % ukupnih sredstava Fonda osiguranja depozita, Agencija može od kreditne institucije zahtijevati uplatu dijela ili cjelokupnog iznosa neopozive obveze plaćanja

8. odredbu kojom se kreditnoj instituciji zabranjuje smanjenje iznosa neopozive obveze plaćanja, raskid ili izmjena bilo koje odredbe Ugovora, bez suglasnosti Agencije

9. obvezu kreditne institucije da odmah obavijesti Agenciju o svakom događaju koji utječe na mogućnost kreditne institucije da ispuni svoje obveze ili mogućnost Agencije da ostvari svoja prava iz Ugovora ili Ugovora o financijskom osiguranju iz članka 6. ovoga Pravilnika. Događaj koji utječe na mogućnost ispunjenja obveza kreditne institucije

podrazumijeva i smanjenje ocjene kreditnog rejtinga kreditne institucije od strane vanjske agencije, značajno smanjenje boniteta i smanjenje vrijednosti instrumenta financijskog osiguranja kojim je osigurana neopoziva obveza plaćanja te smanjenje kreditnog rejtinga izdavatelja financijskog instrumenta

10. obvezu sklapanja Ugovora o financijskom osiguranju.

Ugovor o financijskom osiguranju

Članak 6.

(1) Ugovorom o financijskom osiguranju utvrđuje se obveza kreditne institucije da na Agenciju prenese pravo vlasništva na instrumentu financijskog osiguranja ili obveza kreditne institucije da na određenom instrumentu financijskog osiguranja zasnuje založno pravo u korist Agencije.

(2) Vrijednost instrumenta financijskog osiguranja koji kreditna institucija prenosi na Agenciju ili na kojem se u korist Agencije zasniva založno pravo mora biti najmanje 20 % veća od ugovorenog iznosa neopozive obveze plaćanja te rok dospijeća instrumenta financijskog osiguranja mora biti dulji od roka dospijeća neopozive obveze plaćanja.

(3) Ugovor o financijskom osiguranju mora sadržavati oznaku i vrstu instrumenta financijskog osiguranja koji se zalaže, tvrtku i sjedište kreditne institucije, odnosno ime i adresu imatelja instrumenta financijskog osiguranja, podatke o izdavatelju, iznos neopozive obveze plaćanja te vrijednost instrumenta financijskog osiguranja.

(4) Ugovor o financijskom osiguranju, sukladno zakonu kojim se uređuje financijsko osiguranje i Smjernicama EBA-e, mora sadržavati:

1. obvezu kreditne institucija da radi ispunjenja neopozive obveze plaćanja na Agenciju prenese određeni instrument financijskog osiguranja ili da na financijskom instrumentu zasnuje založno pravo u korist Agencije

2. odredbu kojom se kreditna institucija obvezuje i jamči da instrument financijskog osiguranja koji je dan kao financijsko osiguranje istovremeno nije opterećen ili upotrijebljen kao financijsko osiguranje u korist treće strane ili za osiguranje već postojeće obveze prema Agenciji, odnosno da za vrijeme dok na založenom financijskom instrumentu bude upisano založno pravo u korist Agencije, založeni financijski instrument neće prodavati niti ga otuđiti na koji drugi način te da ga neće davati u zalog niti ih opterećivati u korist kojeg drugog vjerovnika

3. obvezu kreditne institucije da instrument financijskog osiguranja koji je dan kao financijsko osiguranje zamijeni novim instrumentom financijskog osiguranja ako dani instrument financijskog osiguranja više ne udovoljava zahtjevima propisanim ovim Pravilnikom ili u drugim slučajevima ugovorenim s Agencijom, kako bi neopoziva obveza plaćanja bila osigurana odgovarajućim instrumentom financijskog osiguranja, najmanje u roku iz točke 8. ovoga stavka

4. obvezu kreditne institucije da u slučaju kada vrijednost instrumenta financijskog osiguranja koji je dan kao osiguranje neopozive obveze plaćanja padne ispod visine 110 % iznosa neopozive obveze plaćanja osigura dodatni ili zamjenski instrument financijskog osiguranja ili da izvrši novčano plaćanje dijela neopozive obveze plaćanja radi dostizanja navedenog iznosa. Agencija će vrednovati financijski instrument na zadnji dan u mjesecu i po zadnjoj postignutoj cijeni. Ako na zadnji dan u mjesecu nije bilo trgovanja financijskim instrumentom, kao referentna cijena uzima se zadnja postignuta cijena za financijski instrument. Rok za podmirenje negativne razlike vrijednosti financijskog instrumenta u odnosu na visinu neopozive obveze plaćanja je 24 sata od trenutka primitka poziva Agencije

5. pravo kreditne institucije na podnošenje zahtjeva da se založeni instrumenti financijskog osiguranja oslobode dijela zaloga u slučaju porasta vrijednosti instrumenta financijskog osiguranja koji je dan kao osiguranje neopozive obveze plaćanja, a koji je iznad visine od 140 % iznosa neopozive obveze plaćanja

6. pravo kreditne institucije na podnošenje zahtjeva za zamjenu financijskih instrumenata danih u zalog Agenciji drugim prihvatljivim financijskim instrumentima pod uvjetom da je vrijednost novopredloženih financijskih instrumenata najmanje 120 % vrijednosti nepodmirene neopozive obveze plaćanja iz Ugovora

7. odredbu kojom se određuje da se instrument financijskog osiguranja u obliku novčanih sredstava ne usklađuje ako su novčana sredstva položena u kunama. Usklađenje se provodi samo u slučaju kada su novčana sredstva dana u drugoj valuti, prema srednjem tečaju Hrvatske narodne banke važećem na dan usklađenja

8. krajnji rok na koji se ugovara neopoziva obveza plaćanja. Po isteku roka ugovorenog za podmirenje neopozive obveze plaćanja koja je osigurana instrumentom financijskog osiguranja na kojem je zasnovano založno pravo u korist Agencije, kreditna institucija je dužna platiti novčani iznos neopozive obveze plaćanja ili je dužna prenijeti instrument financijskog osiguranja u vlasništvo Agencije

9. odredbu o prijevremenom dospijeću neopozive obveze plaćanja. Zbog neispunjavanja obveza kreditne institucije Agencija je ovlaštena, po svojoj procjeni te bez posebne obavijesti, prodati financijske instrumente i iznos dobiven prodajom, kao i novčana sredstva, upotrijebiti za naplatu svojih potraživanja iz Ugovora, a nakon podmirenja tražbine u cijelosti eventualno ostvareni višak bez odgode proslijediti kreditnoj instituciji na njezin račun. Neopoziva obveza plaćanja prijevremeno dospijeva ako:

a) Agencija pozove na plaćanje, a kreditna institucija u ugovorenom roku ne ispuni obvezu plaćanja prema Agenciji

b) kreditna institucija instrument financijskog osiguranja, kojim je osigurala neopozivu obvezu plaćanja, po dospijeću, ili u drugim ugovorenim slučajevima, ne zamijeni drugim instrumentom financijskog osiguranja sukladno ugovornim odredbama

c) Agencija pozove kreditnu instituciju da poveća vrijednost instrumenta financijskog osiguranja dodatnim instrumentom financijskog osiguranja ili da određeni dio neopozive obveze plaćanja osigura novčanim sredstvima, a kreditna institucija u ugovorenom roku ne ispuni obvezu plaćanja prema Agenciji

d) kreditnoj instituciji je poništeno ili ukinuto odobrenje za rad

e) su u kreditnu instituciju uvedene reorganizacijske mjere sukladno zakonu kojim se uređuje prisilna likvidacija kreditnih institucija, isključujući supervizorske mjere u fazi rane intervencije sukladno zakonu kojim se uređuje poslovanje kreditnih institucija ili mjere za upravljanje krizom sukladno zakonu kojim se uređuje sanacija kreditnih institucija i investicijskih društava, ili je pokrenut postupak prisilne likvidacije sukladno zakonu kojim se uređuje prisilna likvidacija kreditnih institucija.

10. odredbu o postupanju u slučaju prestanka članstva kreditne institucije u sustavu osiguranja depozita, a zbog provedbe pripajanja ili spajanja kreditne institucije. Ako kreditna institucija prestane biti član sustava osiguranja depozita kojim upravlja Agencija, a da nije nastupio nijedan događaj iz točke 9. ovoga stavka u kojima bi neopoziva obveza plaćanja prijevremeno dospjela, Agencija može:

a) izvršiti naplatu neopozive obveze plaćanja ili

b) zadržati instrumente financijskog osiguranja i izvršiti naplatu neopozive obveze plaćanja najkasnije po dospijeću sukladno Ugovoru, osim ako se Ugovor obnovi ili

c) prihvatiti prijenos neopozive obveze plaćanja na kreditnu instituciju koja je proizašla iz spajanja ili na kreditnu instituciju koja je preuzela kreditnu instituciju koja je obveznik plaćanja po Ugovoru o financijskom osiguranju iz članka 6. ovoga Pravilnika.

11. odredbu da Agencija u slučajevima prijevremenog dospijeća neopozive obveze plaćanja iz točke 9. ovoga stavka može unovčiti ili na sebe prenijeti instrumente financijskog osiguranja sukladno ugovornim uvjetima

12. obvezu Agencije da briše založno pravo i vrati instrument financijskog osiguranja nakon novčane uplate iznosa neopozive obveze plaćanja od strane kreditne institucije

13. odredbu o pravu jedne ugovorne strane na prihode od instrumenta financijskog osiguranja.

Dostava instrumenata financijskog osiguranja Agenciji

Članak 7.

(1) Kreditna institucija dužna je dostaviti Agenciji svu dokumentaciju koja je potrebna i na temelju koje se instrumenti financijskog osiguranja mogu prenijeti na Agenciju ili na kojima se može zasnovati založno pravo u korist Agencije.

(2) U slučaju prijenosa određenog financijskog instrumenta na Agenciju, prijenos će se smatrati izvršenim kada je upisan u središnji depozitorij.

(3) U slučaju kada Agencija na određenom financijskom instrumentu zasniva založno pravo, zasnivanje založnog prava smatrat će se izvršenim upisom tog prava u središnji depozitorij.

(4) U slučaju kada Agencija na novčanim sredstvima zasniva založno pravo ili vrši prijenos prava, zasnivanje založnog prava odnosno prijenos prava smatrat će se izvršenim upisom u poslovnim knjigama kreditne institucije u kojoj su novčana sredstva položena.

Kriteriji za prihvatljivost instrumenata financijskog osiguranja

Članak 8.

(1) Prihvatljivi instrumenti financijskog osiguranja jesu:

1. blagajnički zapisi Hrvatske narodne banke

2. vrijednosni papiri Ministarstva financija

3. obveznice za koje je Republika Hrvatska zakonom preuzela obvezu da ih amortizira ili za koje garantira

4. ostali instrumenti osiguranja koje Hrvatska narodna banka ocjenjuje prihvatljivima sukladno odluci kojom se propisuju uvjeti za odobravanje kratkoročnih kredita za likvidnost i

5. novčana sredstva.

(2) Prihvatljivi instrumenti financijskog osiguranja iz stavka 1. ovoga članka su instrumenti koji imaju rok dospijeća dulji od roka iz članka 5. stavka 2. točke 4. ovoga Pravilnika.